עד שלא יגיע שליח צבור למודים. וטעמא לפי שצריך לשוח עם הצבור שלא ירהא כיופר במי שהצבור משתחוין לו והוא הדין נמי אם יגיע למודים כששליח צבור יגיע למודים דשפיר דמי כיון שהוא משתחוה עם תחיריו אבל אין גמרא פסיקא ליה כי האי גוונא אבל אין נראה דמשום מודים דרבנן נקט הכי שמצוה לענות שזה לא מליגו אלא צלי דמי קמ"ל ואי אשמעינן הכא משום דלא אתחיל בה אבל התם דאתחיל בה אימא לא צריכא אמר רב הונא הנכנס לבית הכנסת ומצא צבור שמתפללין [א]אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע ש"ץ למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל ריב"ל אמר [ב]אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע ש"צ לקדושה יתפלל ואם לאו אל יתפלל במאי קא מפלגי מר סבר יחיד אומר קדושה ומר סבר אין יחיד אומר קדושה [ג]וכן אמר רב אדא בר אהבה [ג]מנין שאין היחיד אומר קדושה שנאמר [1]ונקדשתי בתוך בני ישראל [ג]כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה מאי משמע דתני [ג]רבנאי אחוה דרבי חייא בר אבא אתיא תוך תוך כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל וכתיב התם [2]הבדלו מתוך העדה הזאת [ד]מה להלן עשרה אף כאן עשרה ודכולי עלמא מיהת מפסק לא פסיק איבעיא להו מהו להפסיק ליהא שמו הגדול מבורך כי אתא רב דימי אמר ר' יהודה [ה]ור"ש תלמידי דרבי יוחנן אמרי לכל אין מפסיקין חוץ מן יהא שמו הגדול מבורך שאפילו עוסק במעשה מרכבה פוסק ולית [ד]הלכתא כותיה: ר' יהודה אומר מברך לפניהם ולאחריהם: למימרא דקסבר רבי יהודה בעל קרי מותר בדברי תורה והאמר ריב"ל מנין לבעל קרי שאסור בדברי תורה [ו]שנאמר [3]והודעתם לבניך ולבני בניך וסמיך ליה יום אשר עמדת וגו' מה להלן בעלי קריין אסורין אף כאן בעלי קריין אסורין וכי תימא [ז]רבי יהודה [ח]לא דריש סמוכים והאמר [ט]רב יוסף אפילו מאן דלא דריש סמוכים בכל התורה במשנה תורה דריש דהא רבי יהודה לא דריש סמוכין בכל התורה כולה ובמשנה תורה דריש ובכל התורה כולה מנא לן דלא דריש דתניא [י]בן עזאי אומר נאמר [4]מכשפה לא תחיה ונאמר כל שוכב עם בהמה מות יומת סמכו ענין לו לומר מה שוכב עם בהמה בסקילה [יא]אף מכשפה נמי בסקילה אמר ליה ר' יהודה וכי מפני שסמכו ענין לו נוציא לזה לסקילה אלא אוב וידעוני בכלל כל המכשפים היו ולמה יצאו להקיש להן ולומר לך מה אוב וידעוני בסקילה אף מכשפה בסקילה ובמשנה תורה מנא לן דדריש דתניא רבי אליעזר אומר [יב]נושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו ואמר רב גידל אמר רב מאי טעמא דר' יהודה דכתיב [5]לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה (את) כנף אביו כנף שראה אביו לא יגלה וממאי דבאנוסת אביו כתיב דסמיך ליה [6]ונתן האיש השוכב עמה וגו' אמרי אין במשנה תורה דריש והני סמוכין מבעי ליה לאידך דריב"ל דאמר ריב"ל [יג]כל המלמד לבנו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו קבלה מהר חורב שנאמר [3]והודעתם לבניך ולבני בניך וכתיב בתריה יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב [יד]תנן זב שראה קרי ונדה שפלטה שכבת זרע המשמשת וראתה [טו]דם צריכין טבילה ורבי יהודה פוטר עד כאן לא פטר רבי יהודה אלא בזב שראה קרי דמעיקרא לאו בר טבילה הוא אבל בעל קרי גרידא מחייב וכי תימא ה"ה דאפילו בעל קרי גרידא נמי פטר רבי יהודה והאי דקא מפלגי בזב שראה קרי להודיעך כחן דרבנן אימא סיפא המשמשת וראתה [טו]דם צריכה טבילה למאן קתני לה אילימא לרבנן פשיטא השתא ומה זב שראה קרי דמעיקרא לאו בר טבילה הוא מחייבי רבנן המשמשת וראתה [טו]דם דמעיקרא בת טבילה היא לא כל שכן אלא לאו ר' יהודה היא ודוקא קתני לה

משמשת

מ א [טוש"ע או"ח סי' קט סעיף ח]:
ב מיי' פ"י מהלכות תפלה הלכה טו סמג עשין יט טור שו"ע או"ח סימן קט סעיף ח [ונוסף סי' קקד]:
מא ג מיי' פ"ח שם הלכה ו טור ושו"ע או"ח סימן נה סעיף ח:
מב ד מיי' פ"י שם הלכה טז טור ש"ע או"ח סימן קד סעיף ז:
מג ה מיי' פי"ח מהל' ע"ז הלכה טו [ופפ"ז מהלכות סנהדרין הלכה ין סמג לאוין נה טור יו"ד סימן קעט:
מד ו מיי' פ"ב מהלכות מיסודי מלה הל' יג טוש"ע אס"ש סי' טו [סעיף ה]:

רבינו חננאל

אמר רב הונא הנכנס לבית הכנסת ומצא צבור שמתפללין אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע שליח צבור למודים יתפלל ואם לאו אל יתפלל. וריב"ל אמר אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע ש"ץ לקדושה יתפלל ואם לאו אל יתפלל. והלכה כריב"ל דלא יתחיל אא"כ יודע שיכול לסיים עד קדושה. ודכולי עלמא מיהת מפסק לא פסיק. פי', אינו פוסק ועונה אבל פוסק ושותק עד שהצבור עונין, וחוזר לתפלתו, ויצא ידי חובתו בשמיעה, ששומע כעונה קנ"ל. איבעיא להו מהו להפסיק ליהא שמיא רבה מברך. כי אתא רב דימי אמר ר"י ור' שמע' תלמידי דר' יוחנן אמרי לכל אין מפסיקין חוץ ליהא שמיה רבא דאפילו עוסק במעשה מרכבה פוסק ולית הלכתא כוותייהו. ואסיקנא הא דאמר לכל אין מפסיקין חוץ ליהא שמיא רבא מברך שאפי' עוסק במעשה מרכבה פוסק ועונה עם הצבור, הא אסיקנא דלית הלכתא כוותיהו. מיהו מנהגא דרבנן לשתוק ולשמוע הצבור כשעונין אמן יהא שמיה רבא מברך וחוזר ומשלים תפלתו. וראינו עוד לרבוותא הגאונים דאי על יחיד לכנסת ואשכח צבור דצלו בלחש, מעכב עד דמסיימי, וכד פתח שליח צבורא מסדר צלותיה בהדי שליח צבור מילתא בלחש ואומר קדוש עם הצבור, ושפיר דמי, דכי האי גונא לאו הפסקה היא. וכי אמור רבנן אם יכול להתחיל ולגמור, היכא דאתחיל מקמי דפתח שליח צבור אבל כדמתחיל בהדי שליח צבורא שפיר דמי.

רב נסים גאון

ר' יהודה דלא דריש סמוכין בכל התורה ובמשנה תורה דריש. פירשו לטעמא דמילתא בפרק ט"ו נשים (דף ד) ואמרי ובמשנה תורה מאי טעמא דריש איבעית אימא משום דמוכח ואיבעית אימא משום דמופנה:

תורה אור השלם

1. וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם:
ויקרא כב לב
2. הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע:
במדבר טז כא
3. רַק הַשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ: יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בֶּאֱמֹר יְיָ אֵלַי הַקְהֵל לִי אֶת הָעָם וְאַשְׁמִיעֵם אֶת דְּבָרָי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לְיִרְאָה אֹתִי כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל הָאֲדָמָה וְאֶת בָּנֵיהֶם יְלַמֵּדוּן: דברים ט י
4. מְכַשֵּׁפָה לֹא תִחְיֶה:
שמות כב יז
5. לֹא יִקַּח אִישׁ אֵת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו:
דברים כג א
6. וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לְאֲבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה לֹא יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: דברים כב כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ור' יהודה פוטר דקסבר לאין: (ב) תוס' ד"ה עד וכו' כירושלמי וכו' לא התפלל שחרית וכו':

מוסף תוספות

א. בתוס' רי"ש כתב, כשהיה עומד באמצע התפילה ומגיע ש"ץ למודים.

מוסף רש"י

מה להלן עשרה. עדה אין פחותה מעשרה שנאמר (במדבר יד) עד מתי לעדה הרעה הזאת, יצאו אנוסת אביו וכלב (מגילה כג:). **מה שוכב עם בהמה בסקילה.** דכתיב בגאה הנרבעת לבהמה (ויקרא כ) דמיסס בס, וכל דמיסס בס בסקילה היא דגמרינן מאוב וידעוני דכתיב בהו (שם) בגאן ירגמו אותם דמיסס בס (יבמות ד. סנהדרין סז:). **נושא אדם אנוסת אביו ומפותת אביו.** שלא נאסרה עליו עולמית אלא אשת אביו, דלכתיב (ויקרא יח) ערות אשת אביך, ואשת משמע ע"י אישות דקדושין (יבמות ד). **אנוסת בנו.** לאו בלאו היא דאין בלה אלא מקודשת ולאוה לאוסה (שם).

או צבור וצבור. בין בראשונה בין בשניה היה עם הצבור כגון עשרה אחר עשרה וזה עמהם בשתיהן שהתפלל עם הראשונים: **רב הונא סבר.** יחיד המתפלל עם הצבור אומר קדוש הלכך אם לא גמר עד שלא יגיע ש"ץ לקדוש אין לו בה אבל מודים אף על פי שיחיד אומר מודים אם אינו אומרו עם הצבור הרואה את כולם כורעים והוא אינו כורע נראה ככופר במי שהבריו משתחוין לו: **מפסק לא פסיק.** תפלתו לקדושה לענות עם הצבור וכן למודים: **במשנה תורה דריש.** והאי קרא במשנה תורה הוא נאמר: **מכשפה לא תחיה.** ולא פירש באיזו מיתה תמות ונאמר אצלו כל שוכב עם בהמה מות יומת: **סמכו ענין לו.** סמכתו פרשת מכשפה לא תחיה לשוכב עם בהמה: **מה שוכב עם בהמה בסקילה.** כדאמרינן לה בסנהדרין פרק ד' מיתות (דף נד:) בגזרה שוה דתהרוגו דהכא מכי הרוג תהרגנו דמסית אף מכשף בסקילה: **אמר ליה רבי יהודה וכי מפני שסמכו הענין.** לשוכב עם בהמה נוציא זה המכשף לסקילה שהיא חמורה מכל מיתות שבתורה אלא מקרא מפורש יש לו במקום אחר שהוא בסקילה: **אוב וידעוני בכלל.** לא תחיה דכל המכשפים היו ולמה יצאו בפני עצמן כשהפרישן לסקילה דכתיב באבן ירגמו אותם דמיסס בס (ב) להקיש אליהם את כל הכלל שזו מדה בתורה שכל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא: **זב שראה קרי וכו'.** לענין טבילה שתקן עזרא לבעלי קריין לעסוק בתורה קאי ולשאר טמאים לא הצריך וקאמר הכא דאם יש לו טומאה אחרת עם הקרי שאינו יכול לצאת ממנה בטבילה זו כגון זב ונדה שהם טמאים טומאת שבעה אפילו הכי צריך לטבול לקריו קודם שיעסוק בתורה: **פוטר שכבת זרע.** הרי היא כבעל קרי: **ורבי יהודה פוטר.** (ג) קס"ל דאין טבילה זו מטהרתו מכל וכל: **המשמשת למאן קתני לה.** להשמיענו כח מי הוצרכו לחלוק בה: **אילימא לרבנן.** להודיעך כחן דמחייבי בה: **השתא זב שראה קרי.** שקדמתו טומאת הזיבה מעיקרא: **דמעיקרא.** בשעה שראה קרי לאו בר טבילה הוא ומחייבי ליה רבנן טבילה לקרי לדברי תורה:

משמשת

(ג) [מיכא וכן ליתא בכי"ף], (ד) מגילה דף כג:, (ה) [שם ע"ש שהסדרין עד: ע"ש], (ו) [נ"ל ואתיא עדה עדה דכתיב עד מתי לעדה הרעה הזאת מה להלן וכו' כך איתא במגילה], (ז) [אולי נ"ל וה"ש כן לקים וע' כתובות דף ק:], (ח) [נ' תוספות ב"ק פב: ד"ה אתא], (ט) [עי' תוס' יומא דף ד. ד"ה וכי מפני ותוס' קדושין נג. ד"ה ומניך ליה], (י) [פסחים כח:], (יא) יבמות דף ד., (יב) שם סנהדרין דף סז:, (יג) יבמות ד. לז. וע"ש במגנה, (יד) [קדושין ל. ע"ש], (טו) לקמן כו., (ט) נ"ל דס נדה], (יא) [ויקרא כ].

תורה אור השלם

1. וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם:
ויקרא כב לב
2. הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע:
במדבר טז כא
3. רַק הַשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ: יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בֶּאֱמֹר יְיָ אֵלַי הַקְהֵל לִי אֶת הָעָם וְאַשְׁמִיעֵם אֶת דְּבָרָי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לְיִרְאָה אֹתִי כָּל הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל הָאֲדָמָה וְאֶת בָּנֵיהֶם יְלַמֵּדוּן: דברים ט י
4. מְכַשֵּׁפָה לֹא תִחְיֶה:
שמות כב יז
5. לֹא יִקַּח אִישׁ אֵת אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה כְּנַף אָבִיו:
דברים כג א
6. וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לְאֲבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּה לֹא יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: דברים כב כט